

Chin Hpan Amyu My

Rudi labau hta hkan nna Hkang amyua sha ni gaw Mon, Khamar ningpawt Myen hte Thai, Miwa amyua ni kaw na Tibet Myanmar hpan rai nna amyua kaba hpan lahkawng nga ma ai. Kathe Chin ngu ai 'Meithei Chin' မေ.မေ.ချင်း hte Chin ရိုးရိုး ngu garan da ma ai. Shan hte shanu nga ai pra ai shara hta hkan nna amyua hpan garan da ma ai rai nna Tedim, Falam, Hakha, Mintat, Matupi, Kanpalet, Palatwa, Wa Chin hte Layang ga nga hkang amyua sha ni nga nna mying amyua myu nga ma ai. Amyua mying ni gaw Meithai, Salai, Kalinkaw, Khami, khaungzo, Ngun, Zoton, Zo, Ttedim, Tezan, Taishon Yindu, Naga, Panang, Mato, Miram, Moi, Laymyo, Huang, Anoo hte Aro hkang masha ni rai ma ai. Dai zawn hkang amyua sha ni baw hpan amyua myu shai hkat nga ai raitim shan hte tsun shaga lang ai ga ni gaw malawng maga bung nga malu ai. Nbung hkat ai Ga hpan 44 ram nga nna, Madung shaga lang ai ga nga ai zawn shara hta hkan nna tsun lang ai ga si ga ngau ni hte nsen shai hkat nga ai re lam chye lu ga ai.

Shanu Nga Ai Shara Hte Masha Jahpan

Hkang amyua sha ni law malawng gaw Myanmar Mungdan, Hkang Mundaw hta nga ai rai nna, Bago, Ayerawady, Magwe, Rakhine Mungdaw hte Sagaing Ginwang ni hta shanu nga nna, Bangladesh hte India Mungdan ni hta mung nga ai zawn ya dai ni na ten hta mai gan shara shagu de chyan bra nga nna Malaysia hte America Mungdan ni hta mung hkang amyua sha ni law law shanu nga ma ai. 2014 ning na yup tung jahpan hte maren Hkang amyua sha sen mali mun sanit hkying matsat, matsat tsa (478,801) nga ai lam chye lu ai.

Bu Hpun Mawn Sumli Lam

Hkang amyua sha ni a htunghking bu hpun mawn sumli ai hpan hpaw law law nga malu ai. Raitim law malawng gaw bung nga ai. Sinna hte Hkang Bum hkan nga ai hkang amyua sha ni gaw ta shawa hku nna ri hte da da ai htunghking hpajet ahpraw hpe lapai maga na lahpa kaw hpye lawoi nna lahkra hpajawk n pu hku gayawp nhtawm lapai de hkayawm hpun chye ma ai. Poi shingra hkan rai yang achyang atsit ja ahkyeng pu nsam hte re ai myen hku ပွင့်ဒဲးဝေ ngu ai hpe hpun ma ai. Moi na hkang la ni gaw Myen amyua sha ni zawn kara hpe galu da ma ai. Ya ten hta rai tim nkau hkang la kasha ni kara galu da chye ma ai. Num kasha ni gaw palawng ta galu hpe mashi dang hkawp du hkra galu ai hpe hpun nna palawng kaw apu maka hte hpajawk, dang hkawp du hkra pai hkra de ahkyeng maka 3 masum lawm nga malu ai. Labu hpe gaw lahput du hkra galu ai akyeng achyang gayau ai (shnr) achyang hte amaw nsam gayau ai hpe bu ma ai. Hkum ntsa kaw mung htunghking hpajet a hpraw (shnr)

a chyang tsit hpe hpun da ma ai. Hkang shayi num ni gaw kara hpe majaw masum garan nna hpang de gayin jahkrat da ma ai. Moi gaw hkang num kasha ni mi man kaw maksang htu ai htunglai nga ai lam chye lu ai.

Galaw Lu Galaw Sha Ai Lam Hte Poi Shingra, Htunghking

Hkang amyu sha ni gaw yi sun hkau na galaw sha ai ni rai ma ai. Jau gawng gawng ai lam hta mung grai kungkyang ai amyu ni rai ma ai. Shaning shagu poi hpan lahkawng hpe galaw ma ai. " Khuado " ngu ai nlung nnan sha chyeju dum Poi gaw grai mying gumhkawng nna moi prat kawn galaw lai wa ai poi rai nga malu ai. February 20 ya shani gaw Hkang Amyu Sha Poi, The Chin National Day hpe galaw ma ai. Bai Bamboo dance (ဝါးညှပ်အက) ngu ai kawa yan ni hpe jai lang let ka manawt ai htunghking mung nga malu ai.

Makam Masham

Hkang amyu sha ni gaw moi prat hta Animism ngu ai sak hkrung hpun kawa du sat ni hpe naw lai wa ma ai. Raitim 1800s ning hpang de Hkristan sasana shang ai ni du wa ai kaw nna law malawng gaw hkristan tai mat wa ma ai. 2010 ning na jahpan hte maren hkang amyu sha ni kaw na tsa lang shadang 90% gaw hkristan ni re lam chye lu ga ai.

20 May 2021

By : Thomas

References:

<https://my.wikipedia.org/wiki/ချင်းလူမျိုး>

<https://moea.gov.mm/ချင်းရိုးရာဓလေ့ထုံးစံများ>